

R I K S L Ö N N S N E M N D A

Sak nr.5/1959

Frivillig lønnsnemnd i tvist mellom

Östfold fylke m.fl.
representert ved Norges Byforbund,
Norges Herredsforbund, Forhandlingsorganisasjonen

og

Norsk Kommuneforbund

i samband med tariffrevisjonen 1958 for personale tilsluttet
forbundet ved

Veum sykehus (Östfold fylke)
Sanderud sykehus (Hedmark fylke)
Presteseter og Bredebygden sykehus (Oppland fylke)
Lier sykehus (Buskerud fylke)
Telemark fylkessykehus og Faret sykehus (Telemark fylke)
Dale sjukehus (Rogaland fylke)
Valen sjukehus (Hordaland fylke)
Tronvik sjukeheim (Sogn og Fjordane fylke)
Opdöl sjukehus (Møre og Romsdal fylke)
Östmarka sykehus (Sör-Tröndelag fylke)

Rikslönnsnemndas sammensetning:

Sorenskriver Kai Knudsen, førmann.
Direktör Reidar Danielsen.
Direktör Morten Tuveng.
Direktör Joh. Fr. Hansen.
Sekretær Thorleif Andresen.
Forhandlingssjef Alf Bj. Malme.
Sekretær Jens Torp.

De to siste er utpekt av partene i tvisten. Hansen og
Andresen deltar ikke i stemmegivningen.

Kjennelse avsagt 24. september 1959.

K j e n n e l s e :

I

Saken gjelder revisjon av 11 tariffavtaler mellom vedkommende fylke og Norsk Kommuneforbund for det personale ved fylkenes sinnsykehus som er tilsluttet forbundet.

Samtlige tariffavtaler gjaldt fra 1/7-1956 til 30/6-1958, og ble oppsagt av forbundet til utløpstiden. Etter at det var ført forhandlinger mellom partene, ble det for 9 overenskomsters vedkommende oppnådd enighet om de nye lønns- og arbeidsvilkår, bortsett fra spørsmålene om overenskomstenes utløpstid, om å la lønnsklassen for aspiranter utgå, om innholdet av bestemmelsen om gjennomgående lønnsansiennitet, og om arbeidstiden for nattvakter. For følgende overenskomsters vedkommende gjelder tvisten for lønnsnemnda bare de 4 nevnte spørsmål:

1. Overenskomstene med Hedmark og Oppland fylker vedkommende Sanderud, Presteseter og Bredebygden sykehus. Partene er enige om å slå de 3 overenskomster sammen til en.
2. Overenskomsten med styret for Lier sykehus.
3. Overenskomsten med Telemark fylke vedkommende Telemark fylkes-sykehus og Faret sykehus. Fylkessykehuset er ikke sinnsykehus og sykepleierskene der omfattes ikke av den felles overenskomst.
4. Overenskomstene med Hordaland fylke vedkommende Valen sykehus.
5. Overenskomsten med Sogn og Fjordane fylke vedkommende Tronvik sjukeheim.
6. Overenskomsten med Møre og Romsdal fylke vedkommende Opdøl sjukehus. (I slutningens punkt 8 er det gjort en tilføyelse til avtalen.)
7. Overenskomsten med Sør-Trøndelag fylke vedkommende Østmarka sykehus

For to overenskomsters vedkommende førte forhandlingene og den følgende megling ikke til enighet om noen av de festsatte krav, og i disse tilfelle vil lønnsnemnda måtte fastsette innholdet av de nye overenskomster.

Det gjelder:

8. Overenskomsten med Östfold fylke vedkommende Veum sykehus.
9. Overenskomsten med Rogaland fylke og Stavanger vedkommende Dale sjukehus.

II

De generelle spørsmål som gjelder alle overenskomster.

1. Utløpstiden. Forbundet krever den samme utløpstid for disse overenskomster som fastsatt for statens lønnsregulativ, 31. mai 1960, mens Forhandlingsorganisasjonen påstår den samme utløpstid som gjelder generelt for overenskomstene i det private næringsliv og for kommunene og fylkeskommunene for øvrig, herunder de kommunale og fylkeskommunale sykehus, 30. juni 1961.

Forbundet har i det vesentligste fremholdt at personalet ved fylkenes sinnssykehus gjennom lang tid har vært lønnet overensstemmende med personalet ved statens sykehus. Da de første overenskomster ble opprettet med fylkene i 1936 og 1937 for de sinnssykehus som er med i denne tvist, ble det med noe forskjellig ordlyd tatt inn bestemmelser om at personalet skulle lønnes som tilsvarende stillinger ved statens sykehus. Disse bestemmelser har vært gjentatt ved alle senere tariffrevisjoner, og personalet har fått de samme lønnstillegg og fra samme tidspunkt som statens tjenestemenn. Spørsmålet om å fastsette lønningene ved de to sykehus i Telemark uavhengig av statens lønnsregulativ, ble avgjort av lønnsnemnda ved kjennelse av 21/12 1948. Flertallet uttalte dengang:

"Lønningene ved Faret sykehus har siden 1922 fulgt de lønninger som har vært fastsatt for tilsvarende stillinger ved statens anstalter, og vi kan ikke se at der er noe reelt grunnlag som skulle gjøre at de omtvistede lønninger ved de to sykehus det her er tale om nu skulle være andre enn dem som er fastsatt i statens nye regulativ. Det er det samme arbeide det dreier seg om, enten arbeidet skjer for staten eller for fylket, og samme arbeide skulle gi krav på samme lønn når der ikke er avgjørende hindringer for det".

Siden 1922 har personalet ved fylkenes sinnssykehus vært innlemmet i Statens Pensjonskasse, og staten betaler arbeidsgiverens andel i denne. Videre refunderer staten 40% av sykehusenes driftsutgifter.

Forhandlingsorganisasjonen har vist til at overenskomstene for kommunene og fylkeskommunene ved siste tariffrevisjon ble gitt varighet til 30. juni 1961, og finner det rimelig at overenskomstene for sinnsykehusene har samme utløpetid som for de andre kommunale sykehus. Forhandlingsorganisasjonen har videre fremholdt at de hittil gjeldende bestemmelser i endel av overenskomstene om at personalet til enhver tid skal lønnes som tilsvarende personale ved statens sinnssykehus, er i strid med kommuneloven og derfor må utgå eller endres. En henvisning til statens lønnsregulativ kan bare gjelde den lønnstabell som var gjeldende ved overenskomstens ikrafttreden.

2. Arbeidstiden. Forbundet har krevet den samme reduksjon av tiden for nattarbeid som gjennomført i staten. Personalet ved statens og fylkenes sinnsykehus har ikke noe tillegg for nattarbeide i form av prosenttillegg i lønn, men får i tiden mellom kl.21 og kl. 6 en time regnet som 1 1/4 time. Ved overgang til 45 timers uke, må det etter forbundets mening tas hensyn til bestemmelsen om nattidsberegning for nattvaktene, slik at deres ordinære arbeidstid ikke blir mere enn 45 beregnede timer pr. uke mot nå 48. Opprettholdes 48 timers uke for dette personale vil det bety en prosentvis senkning av det tillegg i tid som det har for nattjeneste sett i forhold til 45 timers arbeidsuke.

Forhandlingsorganisasjonen har fremholdt at det såvel i avtalen mellom NAF og LO om nedsettelse av arbeidstiden, som i avtalene for staten og for kommunene bare er den arbeidstid som er lenger enn 45 timers effektiv tid som skal reduseres. Etter dens mening er forbundets krav om redusert arbeidstid for natt-tjeneste som fra før er under 45 klokketimer pr. uke, i strid med avtalen om arbeidstidsnedsettelse. Forhandlingsorganisasjonen påstår den nå gjeldende arbeidstid opprettholdt for nattvaktene.

3. Sløyfing av aspirantklassen. Etter de hittil gjeldende overenskomster har "aspiranter" i kjøkken, vaskeri og på avdeling hatt en lavere lønnsats enn den øvrige betjening i samme tjeneste. Som aspiranter har man regnet personalet under 20 år med under 2 års praksis.

Forbundet har krevet aspirantklassen sløyfet. Den kom inn i overenskomstene for personalet ved statens helseansatalter i 1949, og ble tatt ut igjen ved det siste lønnsoppgjør for staten. Etter

forbundets mening er det ingen grunn til at den kvinnelige betjening skal settes i noen annen stilling enn det øvrige personale når det gjelder å følge statens lønninger. Ved Östmarka sykehus er man enige om å sløyfe aspirantklassen.

Forhandlingsorganisasjonen har krevet den egne lønnsats for aspiranter opprettholdt, og vist til at forholdene ligger vesentlig anderledes an ved de fylkeskommunale sykehus enn ved statens. Aspirantklassen er opprettholdt i overenskomstene med forbundet for de alminnelige sykehus i kommunene og fylkene, og det er det samme behov for å ha den ved de sinnssykehus det her gjelder, bortsett fra Östmarka. Satsene må gis et tillegg på kr.300.- som ved de alminnelige sykehus.

4. Gjennomgående ansiennitet. Forbundet har krevet den samme bestemmelse som i staten. Forhandlingsorganisasjonen er villig til å ta statens bestemmelse med en viss tillempning, idet den ellers vil virke urimelig i enkelte tilfelle. Det er pekt på at sinnssykehusene i stor utstrekning er henvist til å rekruttere sitt pleiepersonale fra annet personale ved sykehuset som ikke er sykepleieutdannet. Hvis i et slikt tilfelle en pleierske skal ha godskrevet sin ansiennitet som hushjelp, vil det kunne medføre at hun får alderstillegg allerede som uøvet hjelp. Tilsvarende forhold kan oppstå hvor en mannlig pleier rekrutteres f.eks. fra gruppen gårdsarbeidere. Uten en viss tillempning vil en fullt utdannet sykepleier (ske) kunne få lavere lønn enn en som trer inn i pleietjenesten uten utdanning og øvelse.

Lønnsnemnda vil bemerke:

Når det gjelder spørsmålet om overenskomstens varighet, finner et flertall, formannen, Danielsen, Tuveng og Torp, at den bør være som fastsatt i det siste lønnsoppgjør for statens tjenestemenn. Flertallet finner ikke at det ved denne tariffrevisjon er noen grunn til å endre den hittil gjeldende ordning, hvoretter det personale som er innlemmet i Statens Pensjonskasse skal lønnes i samsvar med statens lønnsregulativ. Den av Forhandlingsorganisasjonen påståtte utløpstid kan føre til at eventuelle lønnsforbedringer for statens tjenestemenn først blir gjennomført ved fylkenes sinnssykehus 13 måneder senere.

Flertallet finner ikke grunn til å gå nærmere inn på

spørsmålet om den hittil gjeldende bestemmelse om lønnsreguleringer i samsvar med statstjenesten, kan komme i strid med kommuneloven. Etter at staten ved det siste lønnsoppgjør har gått over til en bestemt tariffperiode, har statstjenestemennene ikke adgang til å kreve lønnstillegg eller justeringer i perioden, bortsett fra indeksregulering. Det kan da heller ikke bli spørsmål om endring av de lønns- og arbeidsvilkår som lønnsnemnda nå fastsetter for fylkessykehusene i den samme tariffperioden.

Partene er ikke enige om å ta bestemmelsen ut av overenskomstene, og Forhandlingsorganisasjonen har subsidiært krevet at den blir gjort likelydende for alle sykehus det her gjelder. Med forskjellig ordlyd kan det tenkes at personalet eller eierne ved de enkelte sykehus kan reise ulike krav, og det kan iallfall medføre unødige vanskeligheter.

Etter lønnsnemndas mening er det intet hensyn som taler for at de sykehus det her gjelder skal stå i noen forskjellig stilling når det gjelder å følge mulige lønnsendringer i staten. Den har derfor funnet det begrunnet å ha en enslydende bestemmelse forsåvidt, og har tatt den som partene ved tariffoppgjøret i år er blitt enige om for Hedmark og Oppland fylker. Den har for øvrig noenlunde samme ordlyd som bestemmelsene i overenskomstene under nr. 3, 4, 5 og 8. ,

Det har innen nemnda vært en del tvil om reduksjonen av den alminnelige arbeidstid fra 48 til 45 timer skal føre til en nedsettelse av arbeidstiden for nattvakter. Etter de tidligere overenskomster er arbeidstiden satt til 48 timer, men på grunn av omregningen av en time arbeidet tid til en og en kvart time beregnet tid har den faktiske arbeidstid ligget under 45 timer.

I fellesoppgjøret mellom Forhandlingsorganisasjonen og Norsk Kommuneforbund er det avtalt at arbeidstidsbestemmelsene i alle tariffavtaler skal endres slik at den ordinære effektive arbeidstid nedsettes til 45 timer i uken ved bedrifter der arbeidstiden i dag er høyere. Den samme bestemmelse gjelder mellom NAF og LO, og en tilsvarende bestemmelse gjelder også i staten. Etter § 8 i statens lønnsregulativ er imidlertid fastsatt at "ved beregning av den effektive arbeidstid blir natttime (fra kl.21 til kl.6.00) å regne lik 1. 1/4 time". Det ble under tariffrevisjonen

for staten ikke reist spørsmål om endring av denne bestemmelsen, og nattvaktens arbeidstid er blitt redusert etter 1/3 1959.

Pleiepersonalet ved fylkenes sinnsykehus har fulgt den arbeidstid som har vært gjeldende ved statens sinnsykehus. Da lønnsregulativets § 8 ble gjort gjeldende for statens sinnsykehus i 1949, ble tilsvarende bestemmelser innført i fylkenes overenskomster, unntatt for Oppland og Rogaland fylker, hvor det for natt-tjenestegjørende personale er fastsatt en ukentlig arbeidstid på 40 timer.

Man må foreta et valg mellom den tidligere praksis og følge statens bestemmelser, eller legge til grunn den hovedregel som er fulgt i kommunene ellers og i det private næringsliv. De nattvakter som har hatt en stipulert arbeidstid på 40 timer i overenskomstene, vil ikke kunne kreve en ytterligere reduksjon på grunn av omregningen av en time til en og en kvart. De nattvakter som i tilfelle ville få reduksjon har gjennomgående en ukentlig arbeidstid under 40 timer. En slik ulikhet ville i og for seg ikke være rimelig. Flertallet i lønnsnemnda, formannen, Danielsen, Tuveng og Malme, antar at det har vært særlige forhold som har ført til at arbeidstidsreduksjonen i staten også har fått virkning for nattvaktene ved sinnsykehusene. Flertallet har lagt avgjørende vekt på at arbeidstidsnedsettelsen til 45 timer i arbeidslivet for øvrig var ment å skulle omfatte bare de som hadde en effektiv arbeidstid på mer enn 45 timer. De som hadde en kortere arbeidstid fikk av denne grunn intet krav på kompensasjon.

Et flertall i lønnsnemnda, formannen, Danielsen og Tuveng, finner ikke at det er grunn til å opprettholde den gjeldende lønnsklasse for aspiranter. Så vidt flertallet forstår utfører den voksne betjening på kjøkken, vaskeri og avdeling stort^{sett} det samme arbeide enten de er over eller under 20 år, og det er ikke spørsmål om noen opplæring som gjør det naturlig å ha en egen aspirantklasse. Flertallet har derfor fastsatt en lønnsats for kvinnelig voksen betjening (over 19 år). Det er ikke naturlig at yngre piker uten videre får samme lønn som den voksne betjening og lønnsnemnda finner at lønnen for piker under 19 år må kunne avtales i hvert tilfelle.

Når det gjelder bestemmelsen om gjennomgående lønnsansiennitet er partene i det alt vesentlige enige. Statens bestemmelse gjelder ikke for alle de stillinger som omfattes av de foreliggende overenskomster, og lønnsnemnda har gitt en tilleggsbestemmelse ved overgang til pleierstilling fra annen tjeneste.

Overenskomstene for Veum sykehus og Dale sjukehus.

Forbundet har krevet en del stillinger ved Veum sykehus oppjustert i høyere lønnsklasse. Lønnsnemnda har funnet at maskinmester bør flyttes opp fra lkl. 8 til 9, og at den nye stilling som assisterende avdelingspleier (ske) må plasseres i lkl. 7 hvis det blir opprettet en slik stilling. Den syerske som opprinnelig ble ansatt i lkl. 4 finner lønnsnemnda bør plasseres i lkl. 2 med opprykk i lkl. 3 etter 8 års tjeneste.

For øvrig vises til slutningen.

For Dale sjukehus' vedkommende har lønnsnemnda funnet å burde fastsette lønns- og arbeidsvilkårene i samsvar med riksmeglingsmannens notat, og med de endringer som er fastsatt for de generelle spørsmåls vedkommende.

Det er reist krav om at protokolltilførsel 3, hvorefter det inntil videre gis fri medisin til personlig bruk for de som omfattes av overenskomsten, skal utgå. Forhandlingsorganisasjonen har begrunnet dette både med at bestemmelsen om fri medisin ikke gjelder i andre overenskomster, og at de nye forskrifter om medisin ved sykehus, som gjelder fra 1. januar i år, gjør at overlegen alene må ta seg av all tilberedning og utlevering av den medisin personalet skal ha etter den tidligere bestemmelse. Lønnsnemnda har funnet det mest rimelig at spørsmålet om fjernelsen av denne og andre uhensiktsmessige bestemmelser utstår til neste tariffrevisjon, da man kan se hele overenskomsten i sammenheng. Av hensyn til overlegens arbeide har lønnsnemnda imidlertid modifisert bestemmelsen slik at han blir fritatt fra å tilberede medisinen.

"

Nemndas medlem, Malme, kan ikke stemme for slutningens punkt 1 om overenskomstens varighet, idet han er av den oppfatning at disse overenskomster burde ha samme utløpstid som for de alminnelige sykehus, og mener ellers at lønnsnemnda i større utstrekning enn skjedd burde ha revidert eller tatt ut bestemmelser som er foreldet eller uhensiktsmessig i overenskomstene for Veum sykehus og Dale sjukehus.

Nemndas medlem, Torp, stemmer for den påstand som er nedlagt av Norsk Kommuneforbund og viser til de begrunnelser forbundet har gitt

under prosedyren. Jeg vil spesielt erklære meg uenig i det resultat nemndas flertall er kommet til under natt-tidsberegningen, som etter min mening avviker fra statens bestemmelse og praksis.

S l u t n i n g :

De tidligere overenskomster mellom vedkommende sykehuseiere og Norsk Kommuneforbund for personale ved Sanderud, Presteseter, Bredebyggen og Lier sykehus, Telemark fylkessykehus og Faret sykehus, Valen sykehus, Tronvik sjukeheim, Opdøl sjukehus og Östmarka sykehus, prolongeres i samsvar med de fremlagte forhandlingsresultater, og med følgende tilføyelser og endringer:

1. Indeksbestemmelsen skal være som i Riksmeglingsmannens forslag av 27/2 1958, avsnitt A V for statens tjenestemenn, og overenskomstene gjøres gjeldende fra 1. juli 1958 med utløpstid 31. mai 1960.
2. Bestemmelsene i de enkelte lønnsparagrafer om at lønnen skal følge statens lønnsregulativ eller ligende henvisninger til lønninger i staten, skal lyde:
"Nedennevnte personale lønnes etter statens lønnsregulativ således:"
3. I arbeidstidsbestemmelsene endres den alminnelige arbeidstid fra 48 til 45 timer i uken, med følgende protokolltilførsel: Hvis den ordinære effektive arbeidstid før 1. mars 1959 har vært 45 timer eller mindre i uken, skjer ingen ytterligere reduksjon av arbeidstiden. Hvor arbeidstiden i slikt tilfelle er blitt nedsatt etter 1. mars 1959 for natt-tjeneste mellom kl. 21 og kl. 6 kan den arbeidstid som var gjeldende før 1. mars 1959 kreves gjennomført fra 1. oktober 1959.
4. Lønnssatsen for kvinnelig betjening over 19 år på kjøkken, vaskeri og avdeling skal være kr. 7.400.- + 4 alderstillegg a kr. 500.- etter 2, 4, 6 og 8 års tjeneste. Bestemmelsen om egen lønnssats for aspirant i kjøkken, vaskeri og på avdeling utgår. Det foretas ikke etterbetaling til betjening som er fratrukket tjenesten pr. 24/9-1959 av lønnstillegget mellom 19 og 20 år.
5. Det inntas en ny bestemmelse om lønnsansvarlikheten likelydende med Riksmeglingsmannens forslag av 27/2 1958 avsnitt B 1 b til ny § 4

i lønnsregulativet med følgende tilføyelse: Ved overgang til pleierstilling fra annen tjenestegruppe fastsettes tjenestemannens lønnsansiennitet etter avtale i hvert enkelt tilfelle.

6. I overtidsbestemmelsene skal 2.400 endres til 2.250 timer med virkning fra 1. mars 1959.
7. I samtlige overenskomster inntas de samme protokolltilførsler om pensjonsspørsmålet og ansettelsesråd som i overenskomsten for Hedmark og Oppland fylker.
8. For Opdøl sykehus skal gårdsarbeidere i lkl. 1 flyttes opp i lkl.2.
9. For Vaum sykehus prolongeres den tidligere overenskomst med de endringer og tilføyelser som nevnt i punktene 1 - 6, samt følgende:
I § 1, post d, annet ledd, første setning skal "såvidt mulig" tilføyes foran "kan holdes".
I § 15 gjøres følgende endringer av klasseplaseringsene:

Lønnsklasse 9: Maskinmester.

Lønnsklasse 8: Avdelingspleier.

Avdelingspleiersker.

Lønnsklasse 7: To arbeidsledere ved arbeidsstuen (Vedvik og Skaug).
Gartner.

Assisterende avdelingspleier.

Assisterende avdelingspleierske.

Lønnsklasse 6: Maskinmesterassistent.

Arbeidsterapeuter (frk. Madsen beholder sin nåværende plaserings i lkl. 7 som en personlig lønn.)

Maler.

Snekker.

Baker.

Sjåfør.

Fjøsmeester.

Betjening ved fyrhus.

Altmuligmann.

Pleiere.

Pleiersker.

Lønnsklasse 2: Kjøkkenassistent.

Svinerøkter.

Fjösørøkter.

Gårdarbeidere over 21 år.

Lönnsklasse 1: Kokke (rykker etter 8 års tjeneste opp i lkl.2).

Førstedame ved vaskeriet (rykker etter 8 år opp i lkl. 2).

Sydame (rykker etter 2 års tjeneste opp i lkl.2).

Syerske fru Pedersen plasseres i lkl. 2 med bibehold av sin nåværende lønn og rykker etter 8 års tjeneste opp i lkl. 3.

Kr.8.200.- + 1 alderstillegg a kr.500.- etter 2 års tjeneste:

Gårdarbeider mellom 18 og 21 år.

Kr.7.400.- + 4 alderstillegg a kr.500.- etter 2,4,6 og 8 års tjeneste:

Kvinnelig betjening over 19 år i kjøkken, vaskeri og på avdelingene.

Gårdsarbeidere mellom 16 og 18 år.

Protokolltilførsler som protokolltilførsler a, b, c og d i

Riksmeglingsmannens notat for Dale sjukehus.

Fradrag for hus og kost.

Med virkning fra 16. juli 1958 endres kostfradraget fra kr.1.800.- til kr.2.000.- og kr.1.200 til kr.1.330.-.

10. For Dale sjukehus prolongeres den tidligere overenskomst med de endringer og tilføyelser som er inntatt i Riksmeglingsmannens notat under meglingen, med følgende unntak:

a. De endringer og tilføyelser som nevnt i punktene 1 - 6 foran.

b. I § 2, annen setning blir 48 timer pr. uke etter beregnet tid stående uforandret.

T.Mælands beredskapsgodtgjørelse på kr.900.- pr. år gjøres gjeldende fra den tid hans effektive arbeidstid blir 45 timer i uken.

Under lkl.7 oppføres assisterende avdelingspleier(ske) hvis slik stilling blir opprettet.

§ 15 protokolltilførsel nr.3 skal lyde:

Inntil videre gis fri medisin til personlig bruk for de som omfattes av overenskomsten når den er utskrevet av lege og føres av sykehusets apotek i ferdig stand.

Oslo, den 24. september 1959.

Kai Knudsen

Morten Tuveng

Reidar Danielsen

Jens Torp

Alf Bj. Malme

.....

Rett avskrift bekreftes:

Kai Knudsen (s.)